

Výstup na Kančenžangu.

And beyond the moorland in the north and west they could see the big hills,

„That one with the peak at one end of it is Kanchenjunga,“ said Titty. „There isn't any snow on it now, but there must be lots in winter.“

„That's the hill above the valley the Amazon River comes from,“ said John. „I've seen it on the map. Its name is ...“

„Let's have it for Kanchenjunga,“ said Titty. „And we can explore the sources of the Amazon and climb Kanchenjunga at the same time. Real exploring...“

„Kanchenjunga's a gorgeous name, anyhow,“ said John.

„We'll have ropes to climb with. If only there was snow on him we'd have ice-axes.“

Swallowdale, Chapter 12 Swallowdale

...A za ním, na severu a na západě viděli vysoké pahorky.

„Ten největší, se špičatým skaliskem na konci, to je Kanchenjunga,“ pravila Titty. „Teď tam není sníh, ale v zimě je ho tam jistě hodně.“

„Je to pahorek, který je nad údolím, z něhož vytéká Amazonská řeka,“ pravil Jan. „Viděl jsem jej na mapě, jmenuje se ...“

„Říkejme mu Kanchenjunga,“ pravila Titty. „Můžeme se vydat na výzkumnou výpravu k pramenům Amazony a vystoupit také na Kanchenjunga. Opravdová badatelská výprava ...“

„Kanchenjunga je báječné jméno,“ pravil Jan.

„Vezmeme si provazy a pokusíme se o výstup. Škoda, že tam není sníh a ledovce, vzali bychom si také sekyrky“.

TV kapitola 12 Údolí Vlaštovek. (překlad Z. Horáková)

A na sever a západ za vřesovištěm spatřili vysoké kopce.

„Ten, co má na jednom konci štít, je Kančenžanga,“ řekla Titty. „Teď na něm neleží sníh, ale v zimě ho tam je jistě spousta.“

„To je kopec nad údolím, odkud vytéká Amazonka,“ řekl John. „Viděl jsem ho na mapě. Jmenuje se ...“

„Pojďme mu říkat Kančenžanga,“ naléhala Titty. „Aspoň budeme moct prozkoumat prameny Amazonky a zároveň vylézt na Kančenžangu. To bude pravá výzkumná výprava ...“

„Kančenžanga je opravdu nádherné jméno,“ řekl John.

„Budeme na ni vystupovat po lanech. Kdyby tam byl sníh a led, museli bychom mít sekyrky.“

TV kapitola 12 Údolí Vlaštovky (Zora Wolfová)

Tohle je asi první místo, kde se v sérii o Vlaštovkách a Amazonkách setkáme s označením nejvyšší hory v okolí jezera jako Kančenžanga¹. Jak už je u zeměpisných názvů v Asii obvyklé, vyskytuje se celá řada prepisů. Dnes je nejběžnější prepis Kančendženga nebo Kančendžunga. Obvykle se název překládá jako „Pět pokladnic velkého sněhu“, což připomíná, že masiv má pět vrcholů. Nabízí se otázka, proč zrovna tahle hora zaujala Arthura Ransoma natolik, že se jí dostalo významné místo v dobrodružstvích V&A.

1 V textu se budu přidržovat názvu, jak jej používá ve svých překladech Zora Wolfová

Až do roku 1852 byla Kančenžanga považována za nejvyšší horu světa. Teprve na základě měření a výpočtů prováděných v rámci akce Great Trigonometrical Survey² se tohoto prvenství musela vzdát ve prospěch Mount Everesetu a přesunula se se svou nadmořskou výškou 8568 m až na třetí místo. V době, kdy Arthur Ransome žil, to už bylo dávno známé a tedy nebyla důvodem volby názvu největší výška v okolí.

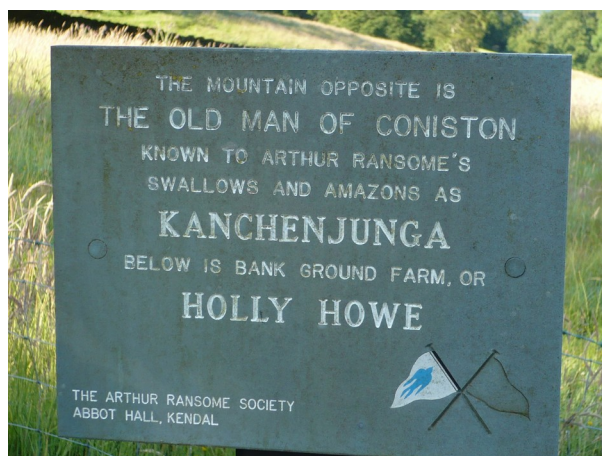
Spíše jej mohla ovlivnit skutečnost, že v letech 1929 – 1931, tedy v době, kdy Arthur Ransome Trosečníky z Vlaštovky psal, byla Kančenžanga v popředí zájmu veřejnosti. V tomto období se uskutečnily čtyři expedice, které se snažily dosáhnout vrcholu, všechny pouze s dílčími výsledky, vrchol zůstal nedosažený³.

Skutečná hora, jejíž „domorodé“ jméno John našel v turistické mapě a nedořekl, je Old Man of Coniston. Jeho nadmořská výška je skromnější – 802,42 m⁴. Přesto jde o druhou nejvyšší horu celého Lake Districtu.

² Rozsáhlá akce, která měla za cíl upřesnit mapy Indického poloostrova. Začala v r. 1802 a trvala až do r. 1921

³ Teprve britské expedici v roce 1955 se podařil první úspěšný výstup

⁴ Tedy méně než desetina výšky skutečné Kančenžangy

Nadmořská výška to není omračující, je ovšem třeba si uvědomit, že pokud výstup začínáte na břehu jezera Coniston, startujete z necelých padesáti metrů nadmořské výšky a tedy skoro celou výšku hory si poctivě vystoupáte. Je to podobný výškový rozdíl, jako kdybyste vyrazili z Pece pod Sněžkou a stoupali na vrchol Sněžky. Výstup není obtížný, jen na některých místech je na hranici 1. stupně horolezecké klasifikace UIAA⁵, tedy k zajištění rovnováhy je třeba použít ruku.

Přesto se naši hrdinové na výstup vybavili lanem. Mluvit o lanu jako o provazu je dost nepřesné, v překladu Zory Wolfové už je to korektně lano. Že bylo v Jezerce horolezecké lano, nám jednoznačně potvrzuje Zamrzlá loď kapitána Flinta:

... each at the end of short length of rope fastened to the sledge on which were some nearly empty knapsacks and the big coil of the Alpine rope.

Winter Holiday, Chapter 11 Cragfast Sheep

... táhli za krátké provazy saně, na nichž byly batohy, téměř prázdné, a svinuté alpské lano.
ZL Kapitola 11, Ovce na skále (překlad Jaromír Hořejš)

... drželi každý jedno krátké lano uvázané k saním, na nichž se vezlo pár prázdných batohů a veliký kotouč horolezeckého lana.

ZL Kapitola 11, Ovce na skále (překlad Zora Wolfová)

Termín Alpine rope označuje v angličtině horolezecké lano. Je to označení starší, dnes se používá spíše termín climbing rope.

Kdysi jsem si myslel, že označení „horolezecké“ dostalo nějaké lano díky představivosti našich hrdinů. Teprve když jsem se do Jezerního kraje dostal, pochopil jsem, že horolezecké lano v Jezerce má logiku a uplatnění. V okolí je mnoho skalních lokalit, které se k lezení velmi dobře hodí a také využívají. Řekněme, že tedy není nic nepravděpodobného, připustíme-li, že kapitán Flint, Molly Blacketová a Bob Blacket se v mladších létech věnovali skalnímu lezení a lano v Jezerce zbylo jako připomínka těchto dobrodružství.

5 UIAA = Union Internationale des Associations d'Alpinisme (Mezinárodní horolezecká asociace)

Od dob AR se horolezecká lana dost dramaticky změnila. Až zhruba do šedesátých let 20. století se používala kroucená lana z rostlinných vláken (obvykle konopí). Takhle lana se neprotahovala, takže neměla schopnost tlumit ráz při pádu horolezce. Tuhle žádoucí vlastnost získala až lana z polyamidových vláken, která se vyrábí z opletených vláken. Lana horolezci rozdělují na lana dynamická, to jsou ta, která se používají k jištění a mají zmíněnou „tlumící“ schopnost, a statická, která jsou konstruovaná tak, aby se naopak protahovala co nejméně. Ta se používají k budování lávek, lanovek a využívají je hodně jeskyňáři a také slouží při průmyslovém lezení⁶.

Další termín, který mi byl trochu záhadný, byly ty sekyrky na led. Záhada se vysvětlila, když jsem se dostal k anglickému vydání. Tam autor používá slovo „ice-axe“. Přímý překlad znamená sice „ledová sekyra“, ale čeština má pro tento horolezecký instrument pěkný výraz cepín. Slovo cepín se k nám dostalo z italštiny (zappa = motyka) přes slovinštinu (cepin). Nástroj spíše než sekyrku připomíná zmenšený krumpáč. I tento nástroj, používaný na sněhu a ledu prodělal značný vývoj. Až do 70. let bylo běžné provedení s ocelovou hlavou a dřevěnou rukojetí, dnes jsou rukojeti téměř výhradně kovové.

6 Kdo by se chtěl o lanech poučit více, nalezne spoustu informací v katalogích firmy Petzel nebo ve vynikajících knížkách Pita Schuberta: Bezpečnost a riziko na skále a ledu (vyšly tři díly). Průmyslovým lezením se rozumí práce ve výškách, kdy se používají horolezecké pomůcky

Na ledu jsou to velice užitečné pomůcky, ale v létě, jak správně připomíná Nancy, nejsou k ničemu. Takže i pokud v Jezerce nějaký ten cepín byl, rozhodně tam také zůstal.

„We ought really to have ice-axes,“ said Titty.

Nancy heard her. „I thought of that,“ she said, „but they’d get horribly in the way...“

Swallowdale, Chapter 27, The summit of Kanchenjunga

„Měli bychom mít horské sekyrky,“ řekla Titty.

Vlasta to slyšela. „Také mi to napadlo,“ pravila, „ale překážely by nám hrozně.“

Trosečníci z Vlaštoky, kapitola 27, Vrchol Kanchenjunga (překlad Z. Horáková)

„Vlastně bychom měli mít sekyrky,“ řekla Titty.

Nancy ji zaslechla. „Také jsem na to myslela,“ řekla, „ale strašně by se nám pletly.“

Trosečníci z Vlaštoky, kapitola 27, Vrchol Kančenžangy (překlad Zora Wolfová)

Dalo by se ještě psát o navazování na lano, ať už v Trosečnicích z Vlastovky nebo v Zamrzlé lodi kapitána Flinta. Vhodné uzly, které se k tomu dají používat, si raději necháme na samostatný článek.

Čfk

